

ÓLUVA LYFTI TUNGA ARVIN

- Eg havi mangan spurt meg sjálva, hvussu øll fakfelagsrørslan endaði har, at vit góðtóku at soleiðis vóru samráðingarnar bara. Tað hevur undrað meg øgiliga nógv. Men tað er fyrst nú, at vit sjálvi tóku hendan kampin. Vit ásannaðu, at vit náddu ikki málinum, um vit skuldu fylgja leistinum hjá øðrum. Tað var neyðugt at bróta upp úr nýggjum, um vit ynsktu at flyta ting. Tað sigur Óluva í Gong, sum í farnu viku gjørdi upp við ein hálva øld gamlan skeivleika.

HALLUR AV RANA

HALLUR@SOSIALURIN.FO

Føroyska fakfelagsrørslan hevur eina ríka og stolta søgu, ið strekkir seg aftur til byrjanina av farnu øld, tá fyrsta arbeiðsmannafelagið, Enigheden, bleiv sett á stovn í 1915 á Tvøroyri. Enigheden broytti seinni navn til Fylking.

Skjótt fylktust arbeiðarar kring alt landið saman í fakfeløg, og líka síðan hevur Føroya søga verið rík við sterkum monnum og kvinnum, ið hava stríðst fyri at betra um korini hjá lønmóttakarunum, og ikki vóru bangin fyri at seta hart móti hørðum.

Fólk sum Erlendur Patursson, Ingiborg Winther, Martin Kúrberg, Óli Jacobsen og Karl Johannesen vóru í árávis ímyndin av eini fakfelagsrørslu, ið ikki var bangin fyri at senda limirnar í verkfall, um mótparturin vísti manglandi vilja fyri krøvunum hjá limunum.

Síðstu árinini hevur tað tó verið óvanliga friðarligt á júst tí økinum. Fyriuttan verkfallið hjá Føroya Pedagogfelag í 2012, so hevur tað verið langt millum tey stóru verkföllini í Føroyum. Í staðin hava fólkini á odda fyri fakfeløgini í stóran mun latið seg lynda av teimum treytum, ið Fíggjarmálaráðið og Kommunala Arbeiðsgevarafelagið hava sett.

Lyfti tunga arvin

Hetta fekk tó ein bráðan fríggja-

dagin 27. oktober í ár, tá samráðingarnar millum Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar og Lønardeildina hjá Fíggjarmálaráðinum slitnaðu, og fakfelagið lýsti arbeiðssteðg fyri allar anestesisjúkrarøktarfrøðingarnar á øllum trimum sjúkrahúsunum við trýggjar daga freist.

Verkfallið bleiv í fyrstu atløgu útsett, tí Semingsstovnurin bleiv kallaður inn at fáa semju í lag, men tað gjørdi ongan mun, og næstu 19 dagarnar merkti føroyska heilsuverkið sviðan av harða verkfallinum. Ein deild fyri og onnur eftir mátti steingja vegna verkfall, og tá ósemjan var í hæddini, boðaði fakfelagið frá, at verkfallið bleiv víðkað til at fevna um allar sjúkrarøktarfrøðingar á teimum trimum sjúkrahúsum. Við øðrum orðum, fakfelagið var klárt at leggja føroyska heilsuverkið

lamið, um Fíggjarmálaráðið ikki møtti teirra krøvum.

Á odda fyri stríðnum stóð forkvinna felagsins, Óluva í Gong, sum við einum vilja av stáli og treytaleysum krøvum leiddi tankarnar aftur til gomlu fakfelagsrisarnar, ið ikki bakkaðu, men tordu at brúka sterkasta amboðið, ið fakfeløgini hava, eitt verkfall.

Ein teirra sum hevur fylgt við í stríðnum seinasta mánaðin er Ingeborg Vinther, sum í 31 ár sat sum forkvinna í Føroya Arbeiðsmannafelag, og kennir harvið betri enn tey flestu til dynamikkina á almenna arbeiðsmarknaðinum. Hon fegnast um, at eitt fakfelag tordi at taka kampin upp við arbeiðsgevararnar.

- Tað er gott at okkurt fakfelag ordiliga ger vart við seg. Tað trongir so harðliga til, at tað verður gjørt so nógv meira vart við seg í hesum

samfelagnum, tí munurin millum tey fátøku og tey ríku veksur við risafetum, sigur Ingeborg Vinther.

Ikki óvart á

Hjá teimum, ið hava fylgt við gongdini á almenna arbeiðsmarknaðinum seinnu árin, kemur tað ikki óvart á, at tað var júst Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, ið gekk á odda í stríðnum móti arbeiðsgevarunum. Felagið hevur leingið víst á sína ónøgd við verandi lønarlag og á seinasta ársfundinum hjá felagnum gjørdi forkvinna greitt, at hon stillaði upp fyri at rætta tað, ið tey kalla skeivleikan í lønarlagnum.

- Mín boðskapur á aðalfundinum var klokklárur. Eg bjóðaði meg fram fyri at rætta skeivleikan, og um ein kampur skuldi takast við verkfall, so var eg klár til tað, sigur Óluva í Gong.

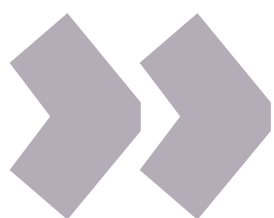
Av tí sama, so hevur verið ført

fram, at sjúkrarøktarfrøðingarnir longu høvdu sett sær fyri, at felagið skuldi fara í verkfall. Hesum avvisir forkvinna.

- Um vit høvdu sloppið undan verkfalli, so høvdu vit gjørt tað. At koyra sjúkrarøktarfrøðingar heim í verkfall er lívshættisligt, og absolutt ikki nakað, ið var lætt at gera, sigur Óluva í Gong.

Ábyrgdarkenslan ein snávingarsteinur

Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar hevur annars ikki verið eitt av teimum fakfeløgnum, ið hevur verið sjónligast, tá ófriður hevur verið á almenna arbeiðsmarknaðinum, og hevur felagið ikki verið í verkfalli síðan einaferð í nítíárunum. Sambært forkvinnuni, so er orsøkin tann, at sjúkrarøktarfrøðingarnir hava ein serligan snávingarstein, tá ið harðast leikar á.

- Um vit høvdu sloppið undan verkfalli, so høvdu vit gjørt tað. At koyra

sjúkrarøktarfrøðingar heim í verkfall er lívshættisligt, og absolutt ikki nakað, ið var lætt at gera